

JON KRAKAUER

ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΤΩΝ
ΧΩΡΙΣ ΟΞΥΓΟΝΟ, INTO THE WILD

Η ΜΑΧΗ ΠΟΥ ΔΟΞΑ ΦΕΡΝΕΙ ΣΤΟΥΣ ΑΝΔΡΕΙΟΥΣ

«Ο Πατ Τίλλμαν είναι η ενσάρκωση του Αμερικανού ήρωα,
και το σπουδαιότερο είναι ότι είναι ήρωας με όλους τους τρόπους
εκτός από αυτόν που το επίσημο κράτος είπε ότι είναι...»

Amir Bar-Lev, σκηνοθέτης του *The Tillman Story*

**NEW YORK TIMES
BESTSELLER**

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

JON KRAKAUER

Η ΜΑΧΗ ΠΟΥ ΔΟΞΑ ΦΕΡΝΕΙ
ΣΤΟΥΣ ΑΝΔΡΕΙΟΥΣ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΛΑΜΑΝΤΗΣ

Θέση υπογραφής δικαιούχου/ων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας
εφόσον η υπογραφή προβλέπεται από τη σύμβαση.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής άδειας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Ντοκουμέντα

Jon Krakauer, *Η μάχη που δόξα φέρνει στους ανδρείους.*

Μετάφραση: Γιώργος Καλαμαντής

Υπεύθυνος έκδοσης: Κώστας Γιαννόπουλος

Επιμέλεια-διορθώσεις: Ελένη Μαρτζούκου

Σελιδοποίηση: Παναγιώτης Βογιατζάκης

Φιλμ, ηλεκτρονικό μοντάζ: Μαρία Ποινοπούλου-Ρένσεση

Copyright© Jonathan R. Krakauer, 2009

This translation published by arrangement with Poubleday, an imprint
of the Knopf Poubleday Publishing Group, a division
of Random House, inc

Copyright© για την ελληνική γλώσσα Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ

(Εκδόσεις Πατάκη), 2009

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα, Σεπτέμβριος 2013

ΚΕΤ 6298 ΚΕΠ 402/13

ISBN 978-960-16-4048-8

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,
ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 210.52.05.600, 801.100.2665, ΦΑΞ: 210.36.50.069
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ - ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ),
570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, ΦΑΞ: 2310.70.63.55
Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Για τη Λίντα

και στη μνήμη του αρχιλοχία Τζάρεντ Σ. Μόντι,
που σκοτώθηκε στη μάχη στις 21 Ιουνίου 2006
κοντά στο Γκουαρντέζ του Αφγανιστάν

Ποιος είσαι, παλικάρι μου; Ποια η θνητή σου φύτρα;
Το μάτι μου ως τώρα δεν σε πήρε σ' αυτή τη μάχη
να κυκλοφορείς, που δόξα φέρνει μόνο στους αντρείους· μα να
που τώρα με το θάρρος σου απ' όλους πρώτος ξεχωρίζεις...

Ομήρου *Ιλιάδα* (μτφρ. Δ. Ν. Μαρωνίτης)

ΧΑΡΤΕΣ

Περιοχή του κόλπου του Σαν Φρανσίσκο	34
Αφγανιστάν	66-67
Ιράκ	278
Κομβόι της Τζέσσικα Λυντς, 23 Μαρτίου 2003	290
Μάχη της Νασιρίγια, 23 Μαρτίου 2003	306
Κινήσεις της Διμοιρίας Καταδρομέων του Τίλλμαν, 14-25 Απριλίου 2004	380-381
Μάχη στο Πέρασμα Τίλλμαν, 22 Απριλίου 2004	396-397
Μάχη στο Πέρασμα Τίλλμαν, δυτικό άκρο, 22 Απριλίου 2004	408-409

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ

22 Απριλίου 2004

Κομβόι από το Μαγκκάρα στο Μάνα, περιφέρεια Σπέρα, επαρχία Χοστ,
Αφγανιστάν

2η Διμοιρία, Λόχος Άλφα, 2ο Τάγμα, 75ο Σύνταγμα Καταδρομέων

ΣΕΙΡΑ ΕΝΑ

Όχημα 1: Humvee (GMV) με εκτοξευτή βομβίδων Μκ 19 στον πυργίσκο

Υπολοχαγός Ντέιβιντ Ουτλάουτ, αρχηγός της διμοιρίας, θέση
συνοδηγού

Επιλοχίας Ματ Γουίκς, επικεφαλής του 3ου Αποσπάσματος,
οδηγός

Στρατιώτης α' τάξεως¹ Ράιαν Μάνσφιλντ, πυροβολητής στον
πυργίσκο

¹ Ο όρος στο πρωτότυπο είναι *Specialist*, ένας από τους τέσσερις χαμηλότερους βαθμούς στον στρατό των Ηνωμένων Πολιτειών. Τον βαθμό αυτό αποκτούν οι νεοσύλλεκτοι που σκοπεύουν να ακολουθήσουν στρατιωτική καριέρα ως αξιωματικοί ή που ως πολίτες κατείχαν επαγγελματικές δεξιότητες. Επειδή στον ελληνικό στρατό δεν υπάρχουν αντίστοιχοι όροι, επιλέχθηκε η μετάφραση «στρατιώτης α' τάξεως» όπου ήταν απαραίτητο να γίνει διάκριση από τον ακόμα κατώτερο βαθμό του *Private First Class*, ο οποίος μεταφράζεται ως «στρατιώτης β' τάξεως». Και οι δύο όροι όμως στην πλειοψηφία των περιπτώσεων μεταφράζονται στο κείμενο ως «στρατιώτης». (Σ.τ.Μ.)

Στρατιώτης α΄ τάξεως Τζέιντ Λέιν, χειριστής ασυρμάτου, μεσαία δεξιά θέση

Στρατιώτης α΄ τάξεως Ντόναλντ Λι, προκεχωρημένος παρατηρητής, μεσαία αριστερή θέση

Στρατιώτης β΄ τάξεως Μπράιαν Ο'Νιλ, χειριστής τυφεκίου M4, πίσω θέση

Στρατιώτης α΄ τάξεως Μαρκ, χειριστής αντιαρματικού Carl Gustav των 84 χιλιοστών, πίσω αριστερή θέση

Στρατιώτης α΄ τάξεως Τζέι Λάμελ, βοηθός χειριστή αντιαρματικού, πίσω δεξιά θέση

Όχημα 2: Toyota Hilux King Cab

Στρατιώτης α΄ τάξεως Μπράντον Φάρμερ, μηχανικός, οδηγός

Στρατιώτης α΄ τάξεως Κιλπάτρικ, χειριστής τυφεκίου M4, θέση συνοδηγού

Στρατιώτης α΄ τάξεως Πατ Τίλλμαν, αναπληρωτής ομαδάρχης, χειριστής αυτόματου όπλου ομάδας (SAW), πίσω αριστερή θέση

Όχημα 3: Θωρακισμένο Humvee, χωρίς πυροβόλο στον πυργίσκο

Λοχίας Μελ Γουόρντ, ομαδάρχης, οδηγός

Στρατιώτης α΄ τάξεως Γουίλ Έικερ, χειριστής τυφεκίου M4, θέση συνοδηγού

Στρατιώτης α΄ τάξεως Τζον Ταφόγια, μεσαία δεξιά θέση

Στρατιώτης α΄ τάξεως Ντάγκλας Πινγκ, μεσαία αριστερή θέση

Όχημα 4: Toyota Hilux King Cab

Λοχίας Μπράντλεϋ Σέφερντ, ομαδάρχης, οδηγός

Στρατιώτης α΄ τάξεως Ράσσελ Μπάερ, χειριστής αυτόματου όπλου ομάδας, θέση συνοδηγού

Στρατιώτης β΄ τάξεως Τζόσου Μπουστράιτ, πίσω κάθισμα

Στρατιώτης α΄ τάξεως Ζαν-Κλοντ Σουλ, χειριστής πολυβόλου Bravo 240 (M240B)

Στρατιώτης Άλβιν Φατζ, προκεχωρημένος παρατηρητής

Όχημα 5: Toyota Hilux King Cab

Σαγέντ Φαράντ, στρατιώτης της αφγανικής πολιτοφυλακής

Άλλοι τρεις στρατιώτες της αφγανικής πολιτοφυλακής (τα ονόματά τους είναι άγνωστα)

Όχημα 6: Toyota Hilux King Cab

Τρεις Αφγανοί στρατιώτες της αφγανικής πολιτοφυλακής (τα ονόματά τους είναι άγνωστα)

ΣΕΙΡΑ ΔΥΟ

Όχημα 1: Αφγανικό φορτηγό *τζίνγκα*, που ρυμουλκεί ένα ακινητοποιημένο Humvee

Αφγανός οδηγός (το όνομά του είναι άγνωστο)

Τζαμάλ, Αφγανός διερμηνέας

Αρχιλοχίας Τζέφρου Τζάκσον, επικεφαλής του 2ου Αποσπάσματος

Επιλοχίας Τζόναθαν Όουενς, επικεφαλής του αποσπάσματος πυροβολητών

Όχημα 2: Humvee (GMV) με πυροβόλο M2 διαμετρήματος 50 χιλιοστών στον πυργίσκο και πυροβόλο M240B στη δεξιά πλευρά

Επιλοχίας Γκρεγκ Μπέικερ, επικεφαλής του 1ου Αποσπάσματος, θέση συνοδηγού

Λοχίας Κέλλετ Σάυρ, χειριστής τυφεκίου M4, οδηγός

Στρατιώτης α΄ τάξεως Στίβεν Άσπολ, πυροβολητής στον πυργίσκο

Στρατιώτης α΄ τάξεως Τσαντ Τζόνσον, χειριστής τυφεκίου/προωθητή χειροβομβίδων M4/203, μεσαία δεξιά θέση

Στρατιώτης α΄ τάξεως Τρέβορ Άλντερς, χειριστής αυτόματου όπλου ομάδας, μεσαία αριστερή θέση

Στρατιώτης α΄ τάξεως Στιβ Έλλιοτ, χειριστής πολυβόλου M240B, πίσω δεξιά θέση

Στρατιώτης β΄ τάξεως Τζέιμς Ρόμπερτς, χειριστής M4/203, πίσω αριστερή θέση

Ουαλλίντ, Αφγανός διερμηνέας, πίσω θέση

Όχημα 3: Φορτηγό Humvee

Στρατιώτης α΄ τάξεως Στίβεν ΜακΛέντον, οδηγός

Αρχιλοχίας Στίβεν Γουόλτερ, λοχίας της διμοιρίας όλμων, θέση συνοδηγού

Στρατιώτης α΄ τάξεως Μιλτιάντες Χάρρισον Χούπις, ελεύθερος σκοπευτής, πίσω αριστερή θέση

Στρατιώτης α΄ τάξεως Τζος Ριβς, ελεύθερος σκοπευτής, πίσω δεξιά θέση

Όχημα 4: Φορηγό Humvee

Λοχίας Μπραντ Τζέικομπσον, χειριστής όλμου, οδηγός
Ανθυπασπιστής² Τζον Χόρνεϋ, θέση συνοδηγού
Ανθυπολοχαγός³ Άλφρεντ Μπερτς, πίσω δεξιά θέση
Στρατιώτης α΄ τάξεως Ντιούναμπαχ, πίσω αριστερή θέση

Όχημα 5: Humvee (GMV) με εκτοξευτή βομβίδων Μκ 19 στον πυργίσκο

Λοχίας Τζέισον Πάρσονς, ομαδάρχης, οδηγός
Αρχιλοχίας Έρικ Κόντεκ, λοχίας της διμοιρίας, θέση συνοδηγού
Στρατιώτης α΄ τάξεως Κέβιν Τίλλμαν, πυροβολητής στον πυργίσκο
Στρατιώτης α΄ τάξεως Πέντρο Αρρεόλα, μεσαία δεξιά θέση
Στρατιώτης β΄ τάξεως Κάιλ Τζόουνς, μεσαία αριστερή θέση
Λοχίας Τζέισον Μπέιλυ, πίσω θέση
Στρατιώτης β΄ τάξεως Μαρκ Ντέντον, πίσω θέση
Στρατιώτης α΄ τάξεως Τζέιμς Άντερσον, τραυματιοφορέας, πίσω θέση

² Ο όρος στο πρωτότυπο είναι *Master Sergeant*, βαθμός στον στρατό των Ηνωμένων Πολιτειών αμέσως ανώτερος από τον αρχιλοχία. Καθώς στον ελληνικό στρατό δεν υπάρχει αντίστοιχος βαθμός, τον μεταφράζουμε ως «ανθυπασπιστής». (Σ.τ.Μ.)

³ Ο όρος στο πρωτότυπο είναι *Command Sergeant Major*, βαθμός στον στρατό των Ηνωμένων Πολιτειών αμέσως ανώτερος από τον *Master Sergeant* (βλ. προηγούμενη υποσημ.). Καθώς στον ελληνικό στρατό δεν υπάρχει αντίστοιχος βαθμός, τον μεταφράζουμε ως «ανθυπολοχαγός». (Σ.τ.Μ.)

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Μπορεί ο Ντέιβιντ Ουτλάουτ να ήταν ακόμα θυμωμένος όταν το κομβόι τελικά έφυγε από το Μαγκκαρά του Αφγανιστάν, αλλά ο νεαρός υπολοχαγός δεν επέτρεψε στους 44 καταδρομείς που είχε υπό τις διαταγές του να καταλάβουν κάτι. Εδώ και έξι ώρες η διμοιρία ήταν σταματημένη καταμεσής στην περιοχή των Ταλιμπάν, καθώς εκείνος τσακωνόταν με το στρατηγείο για το τι θα έκαναν μ' ένα κατεστραμμένο όχημα Humvee. Όταν η συζήτηση ολοκληρώθηκε, ο Ουτλάουτ ήταν στην πλευρά των χαμένων, και η διαταγή που πήρε ήταν να φέρει σε πέρας μια σειρά από προβληματικές αποστολές πριν βραδιάσει — παρόλο που ο χρόνος δεν επαρκούσε ώστε οι καταδρομείς να ανταποκριθούν στην προθεσμία χωρίς να κινδυνεύσουν.

Η ημερομηνία ήταν 22 Απριλίου 2004. Επί οχτώ συνεχόμενες μέρες ο Ουτλάουτ και οι άντρες του χτένιζαν την κακοτράχαλη και δύσβατη περιοχή της επαρχίας Χοστ για αντάρτες Ταλιμπάν. Οι καταδρομείς είχαν κοιμηθεί στη

λάσπη, είχαν γίνει μούσκεμα από την παγωμένη βροχή, είχαν ανέβει και κατέβει φορτωμένοι απόκρημνες πλαγιές, ενώ η τροφή που λάμβαναν ήταν ελάχιστη. Σε κάποιο σημείο η πείνα τους ήταν τόσο, που ένας από τους πολυβολητές της διμοιρίας άρχισε να ψάχνει στα σκουπίδια μήπως βρει τίποτα που μπορούσε να φαγωθεί. Καμία από αυτές τις δοκιμασίες όμως δεν εμπόδισε την επίλεκτη μονάδα Ειδικών Επιχειρήσεων από το να εκτελέσει την αποστολή της.

Ωστόσο στις 11.30 εκείνο το πρωί το κακοτράχαλο έδαφος έδωσε το τελειωτικό χτύπημα σ' ένα από τα 11 οχήματα της διμοιρίας και ανάγκασε τους καταδρομείς να σταματήσουν στο Μαγκαρά, έναν οικισμό με άθλιες καλύβες όπου κυριαρχούσαν οι Ταλιμπάν. Είχαν σπάσει οι άξονες του Humvee, με αποτέλεσμα οι δύο μπροστινές ρόδες να γυρίζουν ανεξέλεγκτα προς αντίθετη κατεύθυνση. Όταν ο μηχανικός της διμοιρίας δήλωσε ότι ήταν αδύνατο να επισκευαστεί η βλάβη επιτόπου, ο Ουτλάουτ επικοινωνήσε μέσω ασύρματου με το στρατηγείο και ζήτησε να στείλουν ένα ελικόπτερο που θα φόρτωνε το όχημα με ειδικούς γάντζους και θα το μετέφερε πίσω στη βάση τους, μια επιχείρηση που θεωρούνταν ρουτίνα για ένα ελικόπτερο Chinook CH-47 — το αεριωθούμενο μεγαθήριο με τις διπλές έλικες που θυμίζει γιγάντιο έντομο από τιτάνιο.

Νωρίτερα την ίδια μέρα οι καταδρομείς είχαν δει στρατιωτικά ελικόπτερα Chinook να κινούνται σκόπιμα με θόρυβο στον ουρανό, αλλά το στρατηγείο είπε στον Ουτλάουτ ότι για τις επόμενες ενενήντα έξι ώρες τουλάχιστον δεν υπήρχε διαθέσιμο ελικόπτερο για να μεταφέρει το σακατεμένο Humvee.

Εφόσον η επιχείρηση μεταφοράς με ελικόπτερο είχε αποκλειστεί, κάποιος από τη διμοιρία πρότεινε να αφαι-

ρέσουν απλώς το πολυβόλο των 50 χιλιοστών από τον πυργίσκο του Humvee, να ξεριζώσουν τα καλώδια από τον ασύρματο, να ανατινάξουν το αναθεματισμένο όχημα με εκρηκτικά C-4 για να μην μπορούν να το αρπάξουν οι Ταλιμπάν, και να παρατήσουν το καμένο κουφάρι εκεί που βρισκόταν. Ο Ουτλάουτ γνώριζε, από μια προηγούμενη θητεία του στο Αφγανιστάν, ότι η καταστροφή ενός οχήματος, ακόμα και ενός fubar,¹ απαγορευόταν ρητά χωρίς έγκριση από τον διοικητή του 75ου Συντάγματος Καταδρομέων. Επειδή ο εν λόγω συνταγματάρχης τύχαινε να βρίσκεται στην άλλη πλευρά του πλανήτη, στο Φορτ Μπέννινγκ της Τζόρτζια, μια τέτοια έγκριση ήταν απίθανο να δοθεί σε σύντομο χρονικό διάστημα, αν ποτέ δινόταν. Έπρεπε να βρεθεί άλλη λύση στο πρόβλημα.

Στις 4.00 μ.μ. το στρατηγείο πρόσφερε μια λύση. Ο Ουτλάουτ πήρε διαταγή να χωρίσει τη διμοιρία του στα δύο. Η μισή μονάδα θα επιφορτιζόταν με την άμεση ρυμούλκηση του χαλασμένου Humvee προς τον μοναδικό ασφαλισμένο δρόμο σε όλη την περιοχή του Χοστ, έναν δρόμο που βρισκόταν από την άλλη πλευρά μιας ψηλής οροσειράς. Ταυτόχρονα η άλλη μισή διμοιρία έπρεπε να κατευθυνθεί προς ένα χωριό ονόματι Μάνα, που βρισκόταν σε απόσταση 6,5 περίπου χιλιομέτρων από το Μαγκαρά προς την αντίθετη κατεύθυνση, χωρίς κάποιο δρόμο που να οδηγεί μέχρι εκεί, ώστε να φέρει σε πέρας την αποστολή της μέρας — να φάξει κάθε οίκημα στο χωριό για κρυμμένα όπλα του εχθρού. Η διαταγή που

¹ Στρατιωτικό ακρωνύμιο που χρονολογείται από τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο και χρησιμοποιείται ευρύτατα στον σύγχρονο στρατό. Σημαίνει «fucked-up beyond all recognition», δηλαδή εντελώς διαλυμένο. [Στον ελληνικό στρατό χρησιμοποιείται ο όρος ΠΟΕ, δηλαδή «πέραν όποιος επισκευής». (Σ.τ.Μ.)]

μεταφέρθηκε μέσω των ανωτέρων όριζε επιπλέον: «Ας μη μας καθυστερήσει άλλο αυτό το πρόβλημα με το όχημα». Η σύσταση που δέχτηκε ο αρχηγός της διμοιρίας ήταν να σταματήσει να χάνει χρόνο και να πατήσει το πόδι του στο Μάνα πριν βραδιάσει.

Η επαρχία Χοστ ήταν επικράτεια του Τζαλαλουντίν Χακκανί, ενός κοντού, λιπόσαρκου άντρα με γυαλιά σαν πατομπούκαλα και γενειάδα σαν μαύρο σύρμα πιάτων που κρεμόταν ως την κοιλιά του. Παρόλο που το παράστημά του δεν ήταν καθόλου εντυπωσιακό, ο Χακκανί φημιζόταν σε όλο το Αφγανιστάν για το θάρρος και τις στρατιωτικές ικανότητές του. Διοικητής των δυνάμεων των Ταλιμπάν σε πολλές από τις ανατολικές περιοχές της χώρας, ήταν ένας από τους πλέον έμπιστους συνεργάτες του Οσάμα Μπιν Λάντεν. Οι μαχητές του εχθρού που κυνηγούσαν οι καταδρομείς αποτελούσαν τμήμα του λεγόμενου δικτύου Χακκανί — ενός συμφύρματος από πολιτοφύλακες Ταλιμπάν και αντάρτες από διάφορες φυλές. Το Μάνα ήταν το τελευταίο χωριό στην περιοχή όπου έπρεπε να ψάξουν οι καταδρομείς για δυνάμεις του Χακκανί, και το στρατηγείο φρόντισε να διασαφηνίσει πως έπρεπε να το εκκαθαρίσουν με την πρώτη ευκαιρία που θα παρουσιαζόταν, ώστε να είναι σύμφωνοι με το πρόγραμμα που είχαν καταρτίσει εδώ και βδομάδες οι γραφειοκράτες αξιωματικοί σε κάποια μακρινή βάση.

Ο Ουτλάουτ και οι άντρες του δεν ανυπομονούσαν λιγότερο από το στρατηγείο να τελειώσουν τη δουλειά τους στο Μάνα, επειδή, μόλις τέλειωναν, θα επέστρεφαν στην Προκεχωρημένη Βάση Επιχειρήσεων Σαλέρνο, όπου θα μπορούσαν να ξεπλύνουν από πάνω τους τη βρόμα και τη λίγδα, να επισκευάσουν τα κακοπαθημένα οχήματά τους, να καθαρίσουν τα όπλα τους και να περάσουν ένα ή δυο βράδια σε κρεβάτια της προκοπής, πριν βγουν πάλι

έξω από την περίμετρο της βάσης. Αλλά οι καταδρομείς δε σκόπευαν να ρισκάρουν αδικαιολόγητα απλά και μόνο για να ανταποκριθούν σε μια αυθαίρετη, γραφειοκρατική προθεσμία που την έθεσαν «fobbits»² — αξιωματικοί που σπάνια τολμούσαν να βγουν από την ασφάλεια της Προκεχωρημένης Βάσης Επιχειρήσεων και οι οποίοι, όπως θεωρούσαν οι απλοί φαντάροι, δεν είχαν ιδέα πώς ήταν να πολεμάς σε μια αχάριστη χώρα.

Ο Ουτλάουτ έστειλε διάφορα μείλ όπου διατύπωνε με σεβασμό αλλά και έντονο ύφος τις αντιρρήσεις του για τις διαταγές που είχε λάβει. Ο εικοσιτετράχρονος επικεφαλής της διμοιρίας τόνιζε, ανάμεσα στα άλλα μειονεκτήματα, ότι το ορεινό ανάγλυφο της περιοχής θα παρεμπόδιζε την επικοινωνία ανάμεσα στα δύο τμήματα της χωρισμένης διμοιρίας, και ότι πίστευε πως η πορεία προς το Μάνα με μισή διμοιρία «δεν ήταν ασφαλής».

Ο Ουτλάουτ θεωρούνταν ένας από τους καλύτερους νέους αξιωματικούς του στρατού, έχοντας αποφοιτήσει πρώτος στην τάξη του από τη στρατιωτική ακαδημία του Γουέστ Πόιντ. Όταν ο Τζορτζ Γ. Μπους ορκίστηκε πρόεδρος το 2001, ο Ουτλάουτ επιλέχθηκε να οδηγήσει το στρατιωτικό άγημα στη λεωφόρο Πεννσυλβάνια κατά την παρέλαση. Μετά την αποφοίτησή του από την ακαδημία, τοποθετήθηκε επικεφαλής διμοιρίας στο 2ο Τάγμα Καταδρομέων, όπου γρήγορα κέρδισε τον θαυμασμό των στρατιωτών και των υπαξιωματικών που υπηρετούσαν υπό τις διαταγές του. Ο Ουτλάουτ ήταν πειθαρχημένος στρατιώτης, σπάνια αμφισβητούσε τις διαταγές και ποτέ χωρίς συγκεκριμένο λόγο. Αλλά το επείγον αίτημά του να αναθεωρηθεί η διαταγή για τη διαίρεση της διμοιρίας προκά-

² Από τα αρχικά FOB, «forward operating base», δηλαδή προκεχωρημένη βάση επιχειρήσεων. (Σ.τ.Μ.)

λεσε την ακόλουθη απότομη απάντηση του στρατηγείου:
«Αναθεώρηση απορρίπτεται».

«Κανείς στο Μαγκκαρά δε θεωρούσε καλή ιδέα να χωριστεί η διμοιρία» θυμάται ο στρατιώτης Τζέιντ Λέιν, που ως ασυρματιστής του Ουτλάουτ ήταν παρών σε όλη την εκτενή διαμάχη ανάμεσα στο στρατηγείο και τον διοικητή της διμοιρίας. «Ο διοικητής δεν ήθελε να το κάνει. Όμως στον στρατό υπακούς στις διαταγές. Αν κάποιος υψηλόβαθμος σου πει να κάνεις κάτι, το κάνεις. Έτσι ο Ουτλάουτ χώρισε τη διμοιρία στα δύο».

Απόμεινε λιγότερο από μία ώρα φως όταν ο Ουτλάουτ ολοκλήρωσε τη διαίρεση της διμοιρίας στα δύο. Αφού τέθηκε ο ίδιος επικεφαλής της μονάδας που θα κατευθυνόταν προς το Μάνα (η οποία ονομάστηκε Σειρά Ένα και αποτελούνταν από δύο οχήματα Humvee και τέσσερα ημιφορτηγά Toyota που μετέφεραν είκοσι καταδρομείς και επτά Αφγανούς στρατιώτες), επιβιβάστηκε στο πρώτο Humvee και έφυγε από το Μαγκκαρά στις 6.00 μ.μ. Καθώς δεν υπήρχε κανονικός δρόμος, το κομβίο του Ουτλάουτ κινήθηκε στην κοίτη ενός ποταμού που ήταν ξερός κατά διαστήματα, ενώ σε κοντινή απόσταση ακολουθούσε το κομβίο της Σειράς Δύο. Λίγα λεπτά έξω από το χωριό έφτασαν σε μια διακλάδωση του ξεροπόταμου. Το κομβίο του Ουτλάουτ έστριψε αριστερά, ακολουθώντας τη ροή του ποταμού. Η Σειρά Δύο, που ρυμουλκούσε το άχρηστο Humvee, έστριψε δεξιά, αντίθετα προς το ρεύμα.

Ένας Βρετανός στρατιώτης ονόματι Φράνσις Λίζον, ο οποίος είχε πολεμήσει σε μια άγρια σύγκρουση εναντίον μιας εξεγερμένης φυλής στα τέλη της δεκαετίας του 1940, έγραψε ένα βιβλίο στο οποίο περιέγραφε την περιοχή ως:

... παραμεθόριους λόφους με εξαιρετικά δύσκολη πρόσβαση, [που] καθιστούν την άμυνα πολύ εύκολη. Αποκαλούνται λόφοι αλλά πρόκειται για κατωφέρειες όπου δεν μπορούν να κινηθούν άρματα μάχης και ιππικό· είναι η χειρότερη περιοχή που μπορεί να φανταστεί κανείς για ορεινή σύρραξη — απότομοι γκρεμοί [και] στενές, ελικοειδείς κοιλάδες.

Έξι δεκαετίες μετά τη θητεία του Λίζον, το κείμενό του παραμένει μια ανατριχιαστικά ακριβής περιγραφή του τοπίου που αντιμετώπιζαν οι καταδρομείς του Ουτλάουτ.

Περίπου ένα χιλιόμετρο πιο δυτικά από τη διακλάδωση όπου χωρίστηκαν τα κομβία για να ακολουθήσουν αντίθετες κατευθύνσεις, η Σειρά Ένα έφτασε στην είσοδο ενός εντυπωσιακά στενού φαραγγιού. Η ώρα ήταν 6.10 μ.μ. και τα χαμηλότερα τμήματα του φαραγγιού βρίσκονταν ήδη στη σκιά. Η απογευματινή ζέστη είχε εκτοπιστεί από τη δροσιά της νύχτας που έπεφτε, και οι καταδρομείς φόρεσαν αντιανεμικά μπουφάν κάτω από τη θωράκισή τους. Ο αέρας μύριζε φασκόμηλο, σκόνη και καπνό ξύλου που ερχόταν από τις φωτιές που είχαν ανάψει σ' ένα κοντινό χωριό.

Μπροστά η διαδρομή ήταν γεμάτη στροφές, μέσα από ένα βαθύ πέρασμα που το ποτάμι είχε σκάψει στο βραχώδες υπόστρωμα των γύρω βουνών. Σε κάποια σημεία το φαράγγι ήταν μόλις μερικούς πόντους φαρδύτερο από τα Humvee — κάθετα ασβεστολιθικά βράχια που έκλειναν τον ουρανό από πάνω και τον έκαναν μια αχνή, γαλάζια γραμμή. Οι στρατιώτες μπορούσαν να δουν το χείλος του φαραγγιού μόνο αν έριχναν πολύ πίσω τα κεφάλια τους. Εκεί ψηλά, πολύ πιο πάνω από το μισοσκόταδο στον πάτο του φαραγγιού, οι συνήθως άγονες πλαγιές ήταν διάστικτες από χαριτωμένα πεύκα, λουσμένα ακόμα στο φως του

ήλιου, με τον ασημένιο φλοιό και τις ιριδίζουσες βελόνες τους να λάμπουν στις φευγαλέες ηλιαχτίδες.

Το υπέροχο περιβάλλον δε διέφυγε της προσοχής των καταδρομέων καθώς τα οχήματά τους κινούνταν πάνω σε μονοπάτια από χαλίγια και ασβεστολιθικές προεξοχές. Το φαράγγι ήταν το πιο θεαματικό τοπίο που είχαν δει από τότε που ήρθαν στο Χοστ — ένα γεωλογικό θαύμα που παρόμοιό του μπορεί κανείς να συναντήσει στο εθνικό πάρκο Ζάιον της Γιούτα ή στο Μόγκολλον Ριμ της βόρειας Αριζόνα. Κάποιος στρατιώτης παρατήρησε ότι ήταν «φοβερό μέρος για αναρρίχηση σε βράχια». Αλλά οι περισσότεροι καταδρομείς δεν ενδιαφέρονταν και τόσο για τις φυσικές καλλονές όσο για τους μη φυσικούς κινδύνους που ίσως ελλόχευαν από πάνω τους.

Ο στρατιώτης Ράσσελ Μπάερ βρισκόταν στο τέταρτο όχημα του κομβόι, ένα ημιφορτηγό Toyota Hilux. Στράφηκε προς τον λοχία Μπράντλεϋ Σέφερντ, που οδηγούσε, και του δήλωσε: «Είναι όπως στις ταινίες που μας έδειχναν πριν αναλάβουμε κάποια αποστολή. Τότε, τη δεκαετία του 1980, οι Αφγανοί έστηναν ενέδρα στους Ρώσους σε μέρη όπως αυτό εδώ. Τους κατέσφαζαν σε τέτοια φαράγγια από ψηλά. Έτσι κέρδισαν τον πόλεμο». Ο Σέφερντ αναλογίστηκε τις σαφείς υποδηλώσεις του σχολίου και έγνεψε ήρεμα· ύστερα έβγαλε τη φωτογραφική μηχανή του και κατέγραψε την πορεία τους μέσα από το βρόμικο παρμπρίζ ενώ οδηγούσε.

Για τα επόμενα είκοσι λεπτά το κομβόι συνέχισε στην κλειστοφοβική σχισμή, αναγκασμένο να κινείται βασανιστικά αργά λόγω του κακοτράχαλου εδάφους. Το πέρασμα ήταν τόσο στενό, που οι προφυλακτήρες των Humvee σε κάποια σημεία έξυναν τους κάθετους βράχους. Οι καταδρομείς ήταν ανήσυχoi, περίμεναν να δεχτούν επίθεση από ψηλά οποιαδήποτε στιγμή. Σύμφωνα με τον στρατιώτη

Μπράιαν Ο'Νιλ, χειριστή ενός Μ4,³ «το φαράγγι ήταν εξαιρετικά δύσβατο, υπήρχαν μεγάλα βράχια παντού και τα τοιχώματα είχαν ύψος τουλάχιστον 30 μέτρα από κάθε πλευρά. Έπρεπε να είμαι ξαπλωμένος πάνω στο όχημα για να μπορώ να περιπολώ» — τα τοιχώματα υψώνονταν τόσο απότομα, ώστε ο Ο'Νιλ έπρεπε να είναι ξαπλωμένος ανάσκελα για να μπορεί να ερευνά τις προεξοχές του φαραγγιού για Ταλιμπάν μέσα από το σκόπευτρο του Μ4 που κρατούσε.

Έπειτα από είκοσι λεπτά το Humvee του Ουτλάουτ ξεπρόβαλε από το δυτικό άκρο του στενού περάσματος. Το φαράγγι άνοιγε και το έδαφός του γινόταν μια σχετικά επίπεδη δίοδος με χαλίκια, πλάτους 10 περίπου μέτρων. Από τις δύο πλευρές του υπήρχαν καλλιέργειες με καλαμπόκια και παπαρούνες σε χωράφια οριοθετημένα από πεζούλες. Μαζεμένα σε μια σκούρα γκρι και καφέ πλαγιά έξω ακριβώς από το στόμιο των στενών, οχτώ ή εννιά πλινθόχτιστα σπίτια δέσποζαν στα χωράφια με το όπιο. Νεαροί από τη φυλή Παστούν με βρόμικα ρούχα έτρεξαν προς το κομβίο που περνούσε, έγνεφαν και γελούσαν. Ο κίνδυνος της ενέδρας έμοιαζε να έχει περάσει.

Μια στιγμή αργότερα από τα στενά πίσω τους αντήχησε μια σειρά από δυνατές εκρήξεις. «Στράφηκα προς τα κει απ' όπου είχαμε έρθει» αφηγείται ο Μπάρ «και ξαφνικά ήταν σαν τον Πόλεμο των Αστρων. Από το φαράγγι ξεπηδούσαν κόκκινα τροχιοδεικτικά βλήματα που φώτιζαν τον ουρανό». Τα τροχιοδεικτικά βλήματα διαθέτουν ειδική γόμωση που αναφλέγεται όταν το βλήμα εξέρχεται από την κάννη του όπλου και κάνει την τροχιά να φαίνεται σαν μια λαμπερή κόκκινη γραμμή, οπότε ο σκο-

³ Το Μ4 είναι μια πιο ελαφριά εκδοχή του τυφεκίου Μ16 που χρησιμοποιήθηκε την εποχή του Βιετνάμ.

πευτής μπορεί να στοχεύσει καλύτερα. Κάθε πέμπτο βλήμα που έμπαινε στα πολυβόλα των αμερικανικών δυνάμεων στο Αφγανιστάν ήταν τροχιοδεικτικό. Οι Ταλιμπάν σε αυτή την περιοχή δε χρησιμοποιούσαν τροχιοδεικτικά πυρομαχικά. Ο Μπάερ κατάλαβε αμέσως ότι οι κόκκινες αναλαμπές στις σκιές του φαραγγιού ήταν βλήματα από Αμερικανούς στρατιώτες που ανταπέδιδαν τα πυρά εναντίον μιας εχθρικής ενέδρας. «Ήξερα ότι ήταν οι δικοί μας που δέχονταν πυρά» λέει ο Μπάερ. «Ήταν η υπόλοιπη μισή διμοιρία».

Το άλλο τμήμα της διμοιρίας, η Σειρά Δύο, έπρεπε να απέχει αρκετά χιλιόμετρα έως τότε, ρυμουλκώντας το σαραβαλιασμένο Humvee προς την αντίθετη κατεύθυνση. Ο Ουτλάουτ και οι άντρες του δεν είχαν την παραμικρή ιδέα γιατί η Σειρά Δύο είχε αλλάξει πορεία αυθαίρετα και τους είχε ακολουθήσει, προφανώς όμως οι σύντροφοί τους από την άλλη μονάδα είχαν κάνει ακριβώς αυτό — και τώρα είχαν βρεθεί καταμεσής μιας έντονης μάχης, όπως φαινόταν, γύρω στο ένα χιλιόμετρο πιο πέρα.

Η Σειρά Ένα σταμάτησε και οι στρατιώτες πήδηξαν έξω από τα φορτηγά και το Humvee τους. Ο ανώτερος σε βαθμό καταδρομέας υπό τον Ουτλάουτ που υπήρχε στην ομάδα ήταν ένας ψυχραιμος επιλοχίας ονόματι Μάθιου Γουίξς, που είχε τιμηθεί με Μπρούντζινο Αστέρι για την ανδρεία που επέδειξε σε μια μάχη στο Ιράκ την προηγούμενη χρονιά. Όρισε μισή ντουζίνα στρατιώτες να μείνουν στα έξι οχήματα και διέταξε τους υπόλοιπους να κινηθούν μαζί του στη βορινή πλαγιά του φαραγγιού, προς το σύμπλεγμα των πλινθόχτιστων οικημάτων που μόλις είχαν περάσει από κάτω τους. Ο Γουίξς ενημέρωσε τον Ουτλάουτ: «Θα προσπαθήσω να διασχίσω το χωριό και να δω αν μπορώ να καλύψω τις κινήσεις [της Σειράς Δύο] ώστε να βγει από τη ζώνη της ενέδρας», εξηγώντας ότι το από-

σπασμά του δε θα κινούνταν πιο πέρα από την κορυφή ενός υψώματος πάνω από τον οικισμό.

Συνήθως μια διμοιρία καταδρομέων αποτελείται από τρία αποσπάσματα, που το καθένα τους περιλαμβάνει δύο «ομάδες πυρός» από έξι ή λιγότερους άντρες. Όταν στο Μαγκκάρά ο Ουτλάουτ εξαναγκάστηκε να χωρίσει βιαστικά τη διμοιρία, έβαλε το 3ο Απόσπασμα (υπό τις διαταγές του Γουίκς) στη Σειρά Ένα, και τα κύρια τμήματα του 1ου και του 2ου Αποσπάσματος στη Σειρά Δύο. Επειδή τα δύο κομβί έπρεπε να έχουν πάνω κάτω το ίδιο μέγεθος, ο Ουτλάουτ έβγαλε δύο άντρες από το 2ο Απόσπασμα και τους πρόσθεσε στη Σειρά Ένα. Αυτοί οι δύο άντρες ήταν ο στρατιώτης β' τάξεως Ο'Νιλ, ένας δεκαοχτάχρονος με παιδικό πρόσωπο, το νεότερο μέλος όλης της ομάδας, και ο στρατιώτης α' τάξεως Πάτρικ Τίλλμαν, επικεφαλής της ομάδας πυρός του Ο'Νιλ.

Ο Τίλλμαν —που τότε ήταν 27 ετών και προηγουμένως έπαιζε strong safety⁴ στο NFL, την Εθνική Ποδοσφαιρική Ομοσπονδία— ήταν αναμφισβήτητα ο πιο διάσημος απ' όσους είχαν καταταγεί στο Αφγανιστάν. Όταν το Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου σωριάστηκε σε ερείπια στις 11 Σεπτεμβρίου του 2001, ήταν το αστέρι της ποδοσφαιρικής ομάδας των Arizona Cardinals και φημιζόταν για το ότι υπεράσπιζε την αμυντική περιοχή με καθηλωτική ένταση. Αλλά ο Τίλλμαν προερχόταν από μια οικογένεια που είχε παράδοση στον στρατό, παράδοση η οποία χρονολογούνταν αρκετές γενιές. Ο ίδιος πίστευε ότι, ως αρτιμελής Αμερικανός, είχε ηθική υποχρέωση να υπηρετήσει την πατρίδα του σε καιρό πολέμου. Δε θεωρούσε ότι έπρεπε να απαλλαγεί από τα καθήκοντά του ως πολίτη απλά και μόνο

⁴ Οι όροι που αφορούν το αμερικανικό ποδόσφαιρο επεξηγούνται σε ειδικό γλωσσάριο στο τέλος του βιβλίου, σ. 545. (Σ.τ.Ε.)

επειδή ήταν επαγγελματίας ποδοσφαιριστής. Οπότε, μετά το NFL του 2001, άφησε πίσω του ένα συμβόλαιο ύψους 3.600.000 δολαρίων και προσφέρθηκε εθελοντικά να περάσει τα τρία επόμενα χρόνια της ζωής του ως οπλίτης πεζικού στον στρατό των ΗΠΑ. Ο αδερφός του Κέβιν, δεκατέσσερις μήνες μικρότερος, κατετάγη το ίδιο διάστημα και ανήκε και αυτός στη διμοιρία του Ουτλάουτ.

Όταν η διμοιρία χωρίστηκε στο Μαγκαρά, ο Κέβιν τοποθετήθηκε στη Σειρά Δύο. Ακούγοντας τις εκρήξεις από τους όλμους και τον ήχο από τις σφαίρες, ο Πατ συνειδητοποίησε ότι ο μικρός του αδερφός βρισκόταν κάπου μέσα στο φαράγγι και δεχόταν καταγιγιστικά πυρά. Μόλις ο επιλοχίας Γουίκς κατηύθυνε τους καταδρομείς προς το ύψωμα πάνω από το χωριό, ο Τίλλμαν πέρασε στη δράση. «Ο Πατ ήταν σαν εμπορικό τρένο» λέει ο στρατιώτης β' τάξεως Τζόσου Μπουουτράιτ καθώς θυμάται τον Τίλλμαν να τον προσπερνάει ορμητικά. «Σκέτος σίφουνας. Σαν μπουλντόγκ που τραβάει δυνατά το λουρί του. Έτρεξε προς το ύψωμα φωνάζοντας “Ο’Νιλ! Μαζί μου! Μείνε μαζί μου!”».

Σύμφωνα με τον Ο’Νιλ, ο Πατ του είπε «“Πάμε να βοηθήσουμε τα παιδιά”, και άρχισε να κινείται. Όπου πήγαινε εκείνος, πήγαινα κι εγώ».

Η διαδρομή προς το χωριό ήταν ανηφορική και περνούσε δίπλα από έναν απότομο γκρεμό, που ο πάτος του βρισκόταν 2.000 μέτρα πάνω από την επιφάνεια της θάλασσας. Κάθε καταδρομέας κουβαλούσε μαζί του, εκτός από τα όπλα του, τη θωράκιση, κιάλια νυχτερινής όρασης, παγούρια, χειροβομβίδες και επιπλέον πυρομαχικά — άλλα 30 κιλά νεκρού βάρους. Έτσι όπως ήταν φορτωμένοι, μέσα σε δευτερόλεπτα από τη στιγμή που άφησαν τα οχήματα πάσχιζαν όλοι να πάρουν αέρα, αλλά οι ήχοι της μάχης πιο πέρα —οι οποίοι ακούγονταν όλο και πιο κοντά κάθε

λεπτό που περνούσε— τους ώθησαν να συνεχίσουν την ανηφορική πορεία τους, παρά τις δυσκολίες. Όταν έφτασαν στο χωριό, οι καταδρομείς έκαναν μια «βιαστική εκκαθάριση», πέρασαν γρήγορα από κάθε οίκημα χωρίς να σταματήσουν για να ερευνήσουν μέσα, και ύστερα έτρεξαν προς την κορυφή του υψώματος από πάνω.

Ο Τίλλμαν ήταν από τους πρώτους που έφτασαν στο ύψωμα, όπου δεν υπήρχε ίχνος δέντρου ή άλλης κάλυψης. Αφού σταμάτησε για μερικά δευτερόλεπτα προκειμένου να εκτιμήσει την περιοχή, συνέχισε για την κορυφή του υψώματος και κατέβηκε από την άλλη πλευρά, προς δύο μεγάλους βράχους. Μαζί του ήταν ο Ο'Νιλ και ένας Αφγανός στρατιώτης ονόματι Σαγέντ Φαράντ. Οι βράχοι αυτοί παρείχαν ελάχιστη κάλυψη από τα εχθρικά πυρά, αλλά πρόσφεραν εξαιρετική θεά στο φαράγγι, από την έξοδο του οποίου περίμενε ο Τίλλμαν ότι θα εμφανιζόταν η Σειρά Δύο.

Λίγα λεπτά αργότερα από το φαράγγι βγήκαν δύο οχήματα, που σταμάτησαν κάπου 90 μέτρα κάτω από το ύψωμα. Αρκετοί καταδρομείς πήδηξαν έξω από ένα Humvee και κοίταξαν προς τον Τίλλμαν και τον Ο'Νιλ, που έγνεψαν για να ενημερώσουν τους συντρόφους τους ότι ήταν εκεί πάνω και τους παρείχαν κάλυψη. Φαίνεται ότι η Σειρά Δύο είχε ξεφύγει από την ενέδρα και τώρα όλα ήταν καλά. Και τότε, χωρίς προειδοποίηση, εκατοντάδες σφαίρες άρχισαν να σφυροκοπούν την πλαγιά γύρω από τον Τίλλμαν, τον Ο'Νιλ και τον Φαράντ.

Από τότε που ο Homo sapiens ενώθηκε για πρώτη φορά σε φυλές, ο πόλεμος αποτελεί μέρος της ανθρώπινης κατάστασης. Αναπόφευκτα οι πολεμοχαρείς κοινωνίες απεικονίζουν τις εκστρατείες τους ως αγώνες εμπορούμενους από ηθική, και παρουσιάζουν τους αγωνιστές που έπεσαν

στη μάχη ως ήρωες που προέβησαν στην υπέρτατη θυσία για έναν ευγενή σκοπό. Αλλά ο θάνατος από τα αποκαλούμενα φίλια πυρά, μια αναπόφευκτη όψη της ένοπλης διαμάχης στη σύγχρονη εποχή, δε συνάδει με αυτή τη μυθική αφήγηση. Αφαιρεί κάθε ηρωική επίφαση και αποκαλύπτει τι βρίσκεται από κάτω. Είναι μια ανησυχητική υπενθύμιση ότι η βαρβαρότητα, η παράλογη βία και ο άσκοπος θάνατος είναι κοινά ακόμα και στους πιο «δίκαιους» και «ευγενείς» πολέμους. Κατά συνέπεια, και χωρίς αυτό να ξαφνιάζει, όταν οι στρατιώτες σκοτώνουν κατά λάθος έναν από τους δικούς τους, η απροθυμία των στρατιωτικών να αντιμετωπίσουν την αλήθεια είναι τεράστια. Κυριαρχεί μια συντριπτική τάση να κρατήσουν κρυφά τα δυσάρεστα στοιχεία από τη δημοσιότητα, να υποκριθούν ότι δε συνέβη ποτέ τίποτα το δυσάρεστο. Έτσι ήταν πάντα, και πιθανότατα έτσι θα εξακολουθήσει να είναι. Όπως έγραφε ο Αισχύλος τον 5ο αιώνα π.Χ.: «Η πρώτη απώλεια στον πόλεμο είναι η αλήθεια».

Όταν ο Πατ Τίλλμαν σκοτώθηκε στο Αφγανιστάν, το σύνταγμα καταδρομέων στο οποίο ανήκε απάντησε με υπεκφυγές και αποποιήσεις ευθυνών. Την κυνική αυτή συγκάλυψη, η οποία είχε εγκριθεί και από τα ανώτατα κυβερνητικά κλιμάκια, ακολούθησε μια σειρά από ανόητες επίσημες ανακρίσεις, που δημιούργησαν ένα σύννεφο σύγχυσης και ντροπής πάνω από την τραγωδία, κάνοντας χειρότερο τον πόνο από τον θάνατο του Τίλλμαν.

Μέσα από τις αρκετές χιλιάδες σελίδες των εγγράφων που συνέταξαν οι στρατιωτικοί ανακριτές, προέκυψε μια δυσνόητη μαρτυρία από τον καταδρομέα που θεωρείται ότι έριξε τις σφαίρες που τερμάτισαν τη ζωή του Τίλλμαν. Σε ένορκη κατάθεσή του ο συγκεκριμένος στρατιώτης εξήγησε ότι, ενώ έριχνε με το πολυβόλο του προς τον λόφο όπου βρίσκονταν ο Τίλλμαν και ο Ο'Νιλ, είδε «δύο όπλα

όρθια» από το σκόπευτρο του δικού του όπλου. «Είδα χέρια να γνέφουν» παραδέχτηκε «αλλά δε θεώρησα πως προσπαθούσαν να μας κάνουν νόημα να σταματήσουμε τα πυρά». Οπότε τράβηξε ξανά τη σκανδάλη και τους ξανάριξε. Υποτίθεται ότι πρέπει κανείς να βγάλει νόημα απ' όλο αυτό;

Η το άλλο: Τον Ιούλιο του 2007 το πρακτορείο Associated Press δημοσίευσε ένα άρθρο που ανέφερε ότι ο παθολόγος του ναυτικού που έκανε νεκροψία στη σορό του Τίλλμαν δήλωσε ότι τα ιατροδικαστικά ευρήματα έδειχναν πως ο Τίλλμαν είχε δεχτεί τρεις σφαίρες στο κεφάλι από απόσταση κάπου 10 μέτρα ή και μικρότερη. Το άρθρο προκάλεσε εκτεταμένες εικασίες στο διαδίκτυο και στον τύπο ότι ο θάνατος του Τίλλμαν ήταν σκόπιμος.

Πολλές άλλες λεπτομέρειες σχετικά με τη μοιραία ανταλλαγή πυρών που δημοσιοποιήθηκαν προκάλεσαν την ίδια απορία. Ωστόσο ίσως το μεγαλύτερο μυστήριο απ' όλα να ήταν όχι οι περιστάσεις του θανάτου του Τίλλμαν, αλλά τα βασικά γεγονότα της ίδιας της ζωής του. Πριν καταταγεί, ο Τίλλμαν ήταν γνωστός στους οπαδούς των σπορ ως ένας κοντούλης, πολύ πετυχημένος ποδοσφαιριστής με τόση δεξιότητα στην άμυνα που μάγευε. Αλλά στα τέσσερα χρόνια που πέρασε στο NFL ο Τίλλμαν έπαιξε στους Arizona Cardinals —μια μέτρια ομάδα, που σπάνια βρισκόταν στο προσκήνιο—, οπότε το όνομά του δεν ήταν ευρύτερα γνωστό εκτός των κύκλων των ακραιφνών ποδοσφαιρόφιλων.

Αν και δεν ήταν στις προθέσεις του, όταν ο Τίλλμαν έφυγε από τους Cardinals για να καταταγεί στον στρατό, μεταμορφώθηκε μέσα σε μια νύχτα σε είδωλο του πατριωτισμού μετά τα συμβάντα της 11ης Σεπτεμβρίου 2001. Η κυβέρνηση Μπους άδραξε την ευκαιρία για να εκμεταλλευτεί τη διασημότητα του Τίλλμαν, προσπάθησε να χρη-

σιμοποιήσει το όνομα και την εικόνα του για να προωθήσει αυτό που η ίδια είχε βαφτίσει «Παγκόσμιο Πόλεμο κατά της Τρομοκρατίας». Ο Τίλλμαν απεχθανόταν αυτό τον ρόλο. Αμέσως μόλις αποφάσισε να καταταγεί σταμάτησε να δίνει συνεντεύξεις, παρόλο που η σιωπή του κάθε άλλο παρά μείωσε τον θαυμασμό που ένωθε η Αμερική γι' αυτό τον αστέρα του ποδοσφαίρου που είχε ανταλλάξει τα λαμπερά φώτα και τα πλούτη του NFL για το στρατόπεδο εκπαίδευσης και ένα άθλιο κούρεμα. Μετά τον θάνατό του στο πεδίο της μάχης το δημόσιο ενδιαφέρον για τον Τίλλμαν εκτινάχθηκε στα ύψη. Ωστόσο η μεταθανάτια φρενίτιδα των ΜΜΕ έριξε ελάχιστο φως στην αληθινή προσωπικότητά του. Το περίπλοκο μωσαϊκό της προσωπικής του ιστορίας που όριζε την ύπαρξή του επισκιασθηκε από τη χιονοστιβάδα της υπερβολικής προβολής.

Έχοντας απαλλαγεί από τα βιογραφικά του στοιχεία, οι άνθρωποι ένιωθαν ότι μπορούσαν να επινοήσουν κάθε είδους προσωπικότητα για τον Τίλλμαν μετά τον θάνατό του. Οι περισσότερες από αυτές τις επινοήσεις βασίζονταν απλώς σε φήμες και φανταστικά γεγονότα. Η δεξιά μέγαιρα Ανν Κόουλτερ ισχυρίστηκε πως ο Τίλλμαν ήταν ένα υπόδειγμα των ρεπουμπλικάνικων πολιτικών αξιών. Ο αριστερός γελοιογράφος Τεντ Ρέιλ τον διέβαλε σε μια σειρά γελοιογραφιών παρουσιάζοντάς τον ως «ηλίθιο» που πήγε στον στρατό για να «σκοτώσει Άραβες».

Ούτε η Κόουλτερ ούτε ο Ρέιλ είχαν την παραμικρή ιδέα για τα κίνητρα του Πατ Τίλλμαν. Πέρα από την οικογένειά του και έναν μικρό κύκλο στενών φίλων, ελάχιστοι τα ήξεραν.